

Klastry energii w Polsce
Nowe ramy prawne i system wsparcia

Krajowa Izba Klastrów Energii i OZE
Tworzymy przyszłość polskiej energetyki rozproszonej

Od 1 października zaczęły wchodzić stopniowo w życie przepisy wprowadzone przez ustawę z 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1762)

Choć nowelizacja zaczęła obowiązywać w zasadniczej części 1 października 2023 r., to nowa regulacja dotycząca klastrów energii została objęta dłuższym *vacatio legis*.

▶ **1 stycznia 2024 r.** – zaczną obowiązywać przepisy dotyczące zasad działalności klastrów energii (tj. dodane do ustawy o OZE art. 38aa–38ac, art. 38ae i art. 38af)

▶ **2 lipca 2024 r.** – wejdzie w życie mechanizm wsparcia dla klastrów energii przewidziany w dodawanych do ustawy art. 184k–184m, jak również przepis odnoszący się do obowiązku sprawozdawczego koordynatora klastra energii (art. 38ad ustawy o OZE).

Nowe brzmienie art. 2 pkt 15a ustawy o OZE, które obowiązywać będzie od 1 stycznia 2024 r., po raz pierwszy wprowadza obligatoryjny wymóg podmiotowy, zgodnie z którym **stroną porozumienia musi być przynajmniej jedna JST**

lub spółka kapitałowa utworzona na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 679) przez JST,

lub spółka kapitałowa, której udział w kapitale zakładowym spółki JST jest większy niż 50 proc. lub przekracza 50 proc. liczby udziałów lub akcji.

Porozumienie o utworzeniu klastra energii będzie musiało, zgodnie z art. 38aa ust. 2 ustawy o OZE (nowo dodanym od 1 stycznia 2024 r.), zawierać zdefiniowane ustawowo elementy:

- 1) prawa i obowiązki stron tego porozumienia, zwanych dalej „członkami klastra energii”,
- 2) zakres przedmiotowy współpracy w ramach klastra energii,
- 3) koordynatora klastra energii oraz jego prawa i obowiązki,
- 4) obszar działalności w ramach klastra energii, ze wskazaniem punktów poboru energii i punktów jej wprowadzania do sieci przez członków klastra energii,
- 5) czas trwania tego porozumienia i zasady jego rozwiązywania,
- 6) upoważnienie koordynatora klastra energii do dostępu do informacji rynku energii i danych pomiarowych dotyczących każdego członka klastra energii.

Co z aktualnie działającymi klastrami?

Czy klastry energii, które rozpoczynały działalność pod rządami dotychczasowych przepisów i prowadzą ją na podstawie wewnętrznych, ustalonych między sobą zasad (np. w kwestii podziału zadań, roli koordynatora itp.), będą zobowiązane podjąć działania zmierzające do dostosowania się do nowych przepisów?

Nowelizacja przesądza wprost, że członkowie klastrów energii oraz koordynatorzy klastrów energii działających w dotychczasowej formule **będą mogli wykonywać działalność** określoną w cywilnoprawnym porozumieniu w brzmieniu dotychczasowym, na zasadach określonych w tym porozumieniu (przesądza o tym art. 16 ust. 2 nowelizacji). Oznacza to, że dotychczasowi członkowie klastrów energii nie będą musieli zmieniać profilu swojej działalności, aby dostosować się do brzmienia nowych przepisów po 1 stycznia 2024 r.

Gdzie jest haczyk ?

Dopiero w przypadku chęci uczestniczenia w nowym systemie wsparcia klastrów konieczne okaże się dostosowanie się do nowych regulacji, w tym zakresie przede wszystkim niezbędne będzie uzyskanie wpisu do rejestru klastrów energii.

Obszar działalności klastra energii ustala się na podstawie punktów poboru energii wymienionych w porozumieniu o utworzeniu klastra energii. Są jednak pewne ograniczenia.

▶ **Terytorialne.** Jeżeli chodzi o zasięg terytorialny funkcjonowania klastra, to w nowym art. 38ab ust. 1 pkt 1 ustawy o OZE wskazano, że „obszar funkcjonowania kooperatywy klastrowej nie może przekraczać **obszaru powiatu** w rozumieniu przepisów ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym lub **pięciu sąsiadujących ze sobą gmin** w rozumieniu przepisów ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym”.

▶ **Co do operatora.** Dodatkowo przewidziano wymóg, zgodnie z którym **członkowie klastra energii muszą być przyłączeni do sieci dystrybucyjnej tego samego operatora** systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV.

Utrzymano zasadę, zgodnie z którą działalność w ramach klastra nie może być transgraniczna, to znaczy, że nie może obejmować połączeń z sąsiednimi krajami

- Prawa i obowiązki koordynatora klastra energii będzie musiało wskazywać wprost wspomniane wcześniej porozumienie o utworzeniu klastra energii.
- Niezbędnym elementem, który będzie musiał być zawarty w porozumieniu, jest **upoważnienie dla koordynatora klastra energii do dostępu do informacji rynku energii** i danych pomiarowych dotyczących każdego członka klastra energii.
- Powyższe uprawnienie ma na celu dostosowanie przepisów do uruchomienia Centralnego Systemu Informacji Rynku Energii (CSIRE) oraz umożliwienie koordynatorowi pozyskiwania danych do sprawozdań rocznych składanych prezesowi URE.

Rola koordynatora klastra energii będzie kluczowa nie tylko w procesie tworzenia, lecz także w trakcie zarządzania klastrem.

Koordynator będzie odpowiedzialny za:

- reprezentowanie interesów klastra na zewnątrz,
- zarządzanie oraz koordynację zadań klastra,
- planowanie i koordynowanie budowy instalacji wytwórczych w klastrze,
- koordynowanie działań związanych z magazynowaniem energii w klastrze,
- koordynowanie działań uczestników klastra w celu maksymalnego zbilansowania energii elektrycznej.

Dodatkowo koordynator klastra energii ma za zadanie koordynować obrót energią pomiędzy członkami klastra – odbiorcami i producentami

Zadaniem koordynatora klastra energii będzie ponadto składanie sprawozdań z działalności. Co do zasady będzie ono obejmować roczny okres działalności. Po raz pierwszy sprawozdanie trzeba będzie złożyć w 2025 r.

Roczne sprawozdanie ma zawierać m.in.:

- informację o ilości energii wytworzonej łącznie przez członków klastra energii, w tym ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii, w stosunku do której zastosowano zasady rozliczeń nowego preferencyjnego systemu wsparcia, o których mowa w art. 184k ust. 1 ustawy o OZE, w podziale na członków klastra energii;
- informację o łącznej mocy zainstalowanej instalacji odnawialnego źródła energii, jednostek wytwórczych w rozumieniu art. 3 pkt 43 prawa energetycznego, czyli wyodrębnionego zespołu urządzeń należących do przedsiębiorstwa energetycznego, służącego do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy, jak również informację o mocy zainstalowanej magazynów energii – należących do członków klastra energii.

Utworzenie rejestru ma się przyczynić do wzmocnienia transparentności funkcjonowania klastrów. Wpis do rejestru został powiązany z weryfikacją uprawnień do udziału w przewidzianym dla klastrów nowym mechanizmie wsparcia. Rejestr klastrów energii ma być prowadzony w postaci elektronicznej i umieszczany w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zgodnie z art. 38ac ust. 5 ustawy o OZE **wniosek powinien zawierać:**

- 1) nazwę i adres zamieszkania albo siedziby koordynatora klastra energii;
- 2) określenie:
 - a) obszaru działalności klastra energii,
 - b) zakresu przedmiotowego działalności klastra energii,
 - c) członków klastra energii – imię i nazwisko oraz adres wykonywania działalności lub nazwę, siedzibę i adres,
 - d) liczby, rodzajów, mocy zainstalowanej elektrycznej i lokalizacji instalacji odnawialnego źródła energii, jednostek wytwórczych w rozumieniu art. 3 pkt 43 prawa energetycznego i magazynów energii, służących do wykonywania działalności w ramach tego klastra energii,
 - e) operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, na którego obszarze znajdują się punkty poboru energii członków klastra energii, wraz ze wskazaniem tych punktów i punktów wprowadzania energii do sieci przez członków klastra energii.

Załączniki do wniosku

Do wniosku koordynator klastra energii będzie zobowiązany załączyć:

- 1) kopię porozumienia o utworzeniu klastra energii, przy czym ustawodawca nie wskazuje, że powinna być to kopia uwierzytelniona (odpis),
- 2) oświadczenie koordynatora klastra energii o prawdziwości danych, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń

Prezes URE niezwłocznie po wpisaniu klastra energii do wspomnianego wyżej rejestru wyda zaświadczenie o wpisie. Przy czym rejestr ujawniony do publicznej wiadomości w BIP będzie obejmować:

- **obszar działalności klastra energii,**
- **zakres przedmiotowy działalności klastra energii,**
- **dane członków klastra energii (z wyłączeniem siedzib i adresów),**
- **informację o operatorze systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego,** na którego obszarze znajdują się punkty poboru energii członków klastra energii, wraz ze wskazaniem tych punktów

Wprowadzone regulacje usprawnią kontakty na linii członkowie klastra – dystrybutor energii – sprzedawca.

Operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego na wniosek koordynatora klastra energii, w terminie 90 dni, **będzie miał obowiązek zawrzeć nowe albo zmienić dotychczasowe umowy** o świadczenie usług dystrybucji ze wszystkim stronami porozumienia klastrowego, w celu uwzględnienia postanowień określających zasady:

- 1) rozliczeń świadczonych usług dystrybucji,
- 2) świadczenia usług dystrybucji, w przypadku gdy stroną porozumienia klastra energii przestanie w nim uczestniczyć.

Zachowane powinny być dotychczasowe warunki cenowe, chyba że strony postanowią inaczej.

Operator systemu dystrybucyjnego ma obowiązek zainstalować każdej ze stron porozumienia klastra energii (za wyjątkiem prosumentów energii odnawialnej oraz wytwórców) licznik zdalnego odczytu.

- Zwolnienie z opłat OZE i kogeneracyjnej
- **Motywacyjny system rozliczeń opłaty dystrybucyjnej**

Jeśli ilość energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii przez członków klastra energii i wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej:

- a) przekroczy 60 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 95 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- b) przekroczy 70 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 90 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- c) przekroczy 80 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 85 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- d) przekroczy 90 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 80 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- e) wyniesie 100 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 75 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii.

► **Okres 1. Do 31 grudnia 2026 r. członkowie klastra energii mogą korzystać z rozliczeń, o których mowa powyżej, w przypadku gdy:**

- co najmniej 30% energii elektrycznej wytwarzanej i wprowadzanej do sieci dystrybucyjnej w ramach tego klastra energii jest wytwarzana z odnawialnych źródeł energii
- łączna moc zainstalowana elektryczna instalacji odnawialnego źródła energii i jednostek wytwórczych nie przekracza 150 MW energii elektrycznej i umożliwia pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 40% łącznego rocznego zapotrzebowania członków klastra energii w zakresie energii elektrycznej
- **łączna moc zainstalowana elektryczna magazynów energii wynosi co najmniej 2%** łącznej mocy zainstalowanej instalacji odnawialnego źródła energii i jednostek wytwórczych.

► **Okres 2. Z kolei w okresie od 1 stycznia 2027 r. do 31 grudnia 2029 r. członkowie klastra energii mogą korzystać z preferencyjnych rozliczeń gdy:**

- co najmniej 50% energii elektrycznej wytwarzanej i wprowadzanej do sieci dystrybucyjnej w ramach tego klastra energii jest wytwarzana z odnawialnych źródeł energii
- łączna moc zainstalowana elektryczna instalacji odnawialnego źródła energii i jednostek wytwórczych nie przekracza 150 MW i umożliwia pokrycie w ciągu każdej godziny nie mniej niż 50% łącznych dostaw energii elektrycznej do członków tego klastra energii
- łączna moc zainstalowana elektryczna magazynów energii wynosi co najmniej 5% łącznej mocy zainstalowanej instalacji odnawialnego źródła energii i jednostek wytwórczych.

Zapraszamy do
współpracy !

Tomasz Drzał, Dyrektor Zarządzający
Krajowej Izby Klastrow Energii i OZE

ul. Franciszka Klimczaka 1
02-797 Warszawa

www.kike.org.pl
kontakt@kike.org.pl

Kom. 508-128-601

Krajowa Izba Klastrow Energii
i Odnawialnych Zrodel Energii